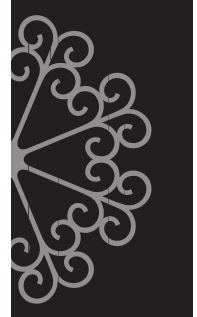

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר

בית מדרש בשבילי הפרשה

278

פרשת וישלח תשע"ח

Baltimore, MD	4:25
Brooklyn, NY	4:11
Chicago, IL	4:00
Johannesburg, S. Africa	6:28
Lakewood/Deal, NJ	4:13
London, UK	3:39
Los Angeles, CA	4:25
Manchester, UK	3:35
Monsey, NY	4:10
Montreal, Quebec	3:54
Toronto, Ontario	4:23
Yerushalayim	4:00
Zurich, Switzerland	4:19

השבת כניסת השנה

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

וישלח

דיני טל ומטר

שבוע הבא מתחילים בחול' לבקש וזון טל ומטר

הש"ע פסק בסי' ק"ד סעיף ו' אם לא אמר משיב הרוח במקומו יכול לומר עד סוף הברכה אבל אם התחיל כבר ברכה שלאחריו לא יוכל להשלים אלא חוזר לתחילה. והביא הש"ע בשם ראב"ה אם נזכר בין הברכות, שמגר זה ולא התחיל זה, עדיין יוכל להזכיר משיב הרוח שם. ובמשנה ברורה כתב דכן הגון גם לגבי טל ומטר אם נזכר בין ברכת השנים וברכת תקע בשופר, ואומר שם. והעירו האחרונים כי בש"ע הביא דברי ראב"ה רק לענין משיב הרוח ולא לענין טל ומטר, ומשמע דלענין טל ומטר א"א לומר שם, אך יש להבין אמאי מחלק הש"ע. והנה בש"ע סי' ק"ח סעיף י"א כתב אם לא הזכיר יעלה ויבא במנחה של ר"ח מתפלל במוצאי ר"ח במעריב שנים, לתפלת תשלומין, אבל התפלה השניה יתפלל בתנאי של תורת נדבה. ומקורו ע"פ הרא"ש בברכות פרק ד' סי' ב' שהביא מה' בזה, במי שלא אמר יעלה ויבא, האם חסר לו רק הזכרה ואין ענין להתפלל שנית או כדעת חכמי פרוצניציא שלא יצא התפלה כלל וחוזר ומתפלל, ופסק הש"ע שיתפלל שנית אבל יתפלל אותה בתנאי בתורת נדבה. ונמצא שלא יחזור להתפלל אלא בצירוף שמתפלל בתורת נדבה, לצאת דעת האומרים שאין ענין של תשלומין. וכנה המ"ב סק"ו שאם חל ר"ח בע"ש ושכח יעלה ויבא במנחה לא יחזור ויתפלל תשלומין בליל שבת כיון שלא יועיל כלום שהרי לא יזכיר יעלה ויבא בתפלתו ותפלת שבת אינה באה בנדבה כמבאר בריש סי' ק"ז. ומשמע במ"ב, ול"כ בישועות יעקב סי' ק"ז סק"ג שה"ה אם שכח טל ומטר במנחה של ערב שבת שלא ישלים בליל שבת שהרי טעמם שוה. ול"כ קצוה"ש.

אבל בהר צבי סי' נ"ד הביא בשם ר' חיים דטל ומטר שאני כי הוא מנטבע הברכה וגם לפי הרא"ש הרי הוא כחיסר בתפלתו). ומה דנחלקו הישוע"י והגה"ה, כתבו האחרונים דלכא' הוא מח' ראשונים. והנה בגמ' מבואר אם שכח טל ומטר במקומו, ואמר בשומע תפלה, ואם שכח גם שם ונזכר בהמשך השמ"ע, נחלקו הראשונים מה יעשה, דעת התוס' והר"ן שיכול לחזור עד שומע תפלה אבל דעת הרמב"ם בהל' תפלה פ"י ה"ט וש"ע סי' ק"ז סעיף ה' דלא יחזור לברכת שומע תפלה אלא חוזר לברכת השנים. וכתבו האחרונים דנחלקו בזה, דלפי תוס' והר"ן אין זה אלא אזכרה וכל מקום שיכול להוסיף מוסיפו, אבל דעת הרמב"ם וש"ע שחסר עיקר הברכה, אלא שתיקנו לו מטבע ברכה בשומע תפלה, ואם עבר משומע תפלה יחזור לומר מטבע ברכה שתיקנו לו בברכת השנים. ולפי"ז דעת הש"ע, לולי דעת המ"ב, דטל ומטר הוא מיעקב נוסח הברכה ולא אזכרה כמו משיב הרוח, הרי כתבו העמק ברכה ור' ראובן דקולא דראב"ה להזכיר בין הברכות הוא רק באזכרה. ולכן להש"ע והגה"ח באמת טל ומטר שאני, ולכן הש"ע לא הביא קולא דראב"ה אלא לענין משיב הרוח ולא לענין טל ומטר.

הרי באותה תקופה עשיו היה כבר בן מאה שנה ויותר, וכבר היה שקוע ומורגל ברשעתו, אך אף על פי כן נענש יעקב על שמנע את דינה ממנו, משום שאולי היתה יכולה דינה להחזירו למוטב.

מכאן אנו למדים עד כמה יש תקוה לכל אדם לחזור בתשובה עד יומו האחרון, אף אם הוא שקוע בתאוותיו ונמצא במצב ירוד ומלא עוונות, עדיין דרך התשובה פתוחה בפניו, כפי שאומרים בתפילת הימים הנוראים "ועד יום מותו תחכה לו, אם ישוב מיד תקבלו".

ויקם בלילה הוא ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחותיו ואת אחד עשר ילדיו. (לב,כג)

רש"י: ודינה היכן היתה? נתנה בתיבה ונעל בפניה שלא יתן בה עשו עיניו, ולכן נענש יעקב שמנעה מאחיו, שמא תחזירונו למוטב. (רש"י)

אמר מרן המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינסקי זצוק"ל: עלינו להתבונן,

דברי הבהירו

כך משנה לשנה בס"ד נוספים עוד ועוד משתתפים ב"ירחי כלה" ובשנה זו עלו ובאו 280 אנשים מכל רחבי ארה"ב.

מיד כשהגיעו לישיבה נערכה לכבודם "קבלת פנים" בבית מדרש המיוחד שהכנינה עבורם הנהלת הישיבה, בראשות מורנו ראש הישיבה שליט"א ובהשתתפות שאר רבני הישיבה.

במשך כל השבוע למדו בסדר א' את סוגיית "פטור צרה ונאסרה" שבמסכת יבמות הנלמדת בישיבה, ובסדר ב' למדו סוגיות בהלכות כיבוד אב ואם. מידי יום נמסרו שיעורים ושיחות מרבני הישיבה שליט"א. הישיבה אף אירגנה נסיעות משותפות לתפילות מיוחדות בכותל המערבי ובקבר רחל.

בנוסף לדאגה של רבני הישיבה לחברותות, לספרים ולמקום בבית המדרש, דאגה הנהלת הישיבה לארוחות מכובדות כיד המלך עבור המשתתפים.

ביום חמישי, לפני שיצאו חזרה לארה"ב, נערכה מסיבת פרידה בהשתתפות מורנו המשגיח הגה"צ רבי אהרן חדש שליט"א והגאון רבי יצחק אזרחי שליט"א. לפני צאתם לשדה התעופה קיבל כל אחד מתנה עבור "אשת החייל" שלו ששלחה אותו ללמוד בישיבה שבוע שלם, סידור עם הקדשה מיוחדת מהרבנית לאה פינקל תל"ט"א.

כל המשתתפים נהנו מאוד ובטוחים שבע"ה בשנים הבאות ימשיכו להגיע ל"ירחי כלה" ויספרו גם לחבריהם שכדאי להם ג"כ להשתתף. "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו"

ירחי כלה מחזור י"א

בראש חודש כסלו עלו ובאו בשערי הישיבה הקד' בארץ הקודש מאתיים ושמונים מבוגרי וידידי הישיבה הקד' הגרים בארה"ב. 280 איש שעזבו את עבודתם ואת משפחותיהם וקיימו בעצמם "הוי גולה למקום תורה".

רעיון ה"ירחי כלה" לבוגרי וידידי הישיבה החל בשנת תשס"ז, כאשר קבוצה מבוגרי הישיבה פנו למרן רה"י הגאון רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל וביקשו לחזור לישיבה לשבוע אחד בשנה. בתחילה סירב מרן רה"י ואמר ש"לחזור" לישיבה זה לפחות לחודש. אך לאחר מחשבה, נענה מרן ואמר שאפשר לחזור לישיבה לשבוע אחד אך בתנאי אחד, שבשעות זה נמצאים בישיבה בלבד, "כמו ישיבע בחור", רק כך אפשר לטעום את טעם לימוד התורה בישיבה בשבוע אחד.

בשנת תשס"ז באו כעשרים וחמשה אנשים בלבד. אמנם היה זה מספר קטן של אנשים, אך החוויה הרוחנית שהם חוו בישיבה הייתה גדולה ועצומה. החיבור לעולם התורה בישיבה החזיר להם את המתיקות של הלימוד בישיבה והביא אותם להחלטה שהם לא יוותרו על ההזדמנות הזו בשנים הבאות. כאשר אנשים אלו חזרו לבתיהם בארה"ב הם סיפרו לחבריהם על החוויה המרוממת שהייתה להם בישיבה ועוררו גם בהם את הרצון "לבקר בבית ה" לפחות שבוע אחד בשנה.

דברי הימים

הערות ותגובות בלש"ק או באנגלית יתקבלו ברצון במייל bishvileihalacha@themir.org

גדול שימושה יותר מלימודה

הטובות. א"כ מדוע האריכה הגמרא לבאר שלכל אחד מהם היה ממי ללמוד דרך הנהגה זו, ומשמע שאם לא היה מי שנהג כך לפניו לא היה יודע איך לנהוג.

עוד צריך להבין, הנה מצינו שכל אחד מהם למד זאת מרבו שהיה בן דורו, שהרי רבי חייא למד זאת מרבי מאיר, רבי מאיר למד זאת מר מואל הקטן, שמואל הקטן משכניא בן יחיאל ושכניא בן יחיאל מיהושע או ממשה, ולכאורה מדוע לא למד זאת רבי חייא משמואל הקטן ורבי מאיר משכניא בן יחיאל. ולא זו בלבד, הלא שכניא בן יחיאל למד זאת מיהושע או ממשה רבינו היינו מהמקראות המפורשים בתורה, ומדוע כל האמוראים לא למדו זאת מהני מקראי.

לימוד התורה והנהגותיה הוא דוקא בדרך המסורה

וביאר בזה ראש הישיבה רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל, שלומדים מכאן יסוד נפלא. אדם אינו יכול ללמוד כל הנהגה ומעשה על פי סברת עצמו. אפילו הנהגה טובה או מעשה של דרך ארץ, כמו הנהגה זו שתולה את סירחון חבירו בעצמו, אינו יכול לחדשה מעצמו. ולא זו בלבד, אלא שאינו יכול אפילו לעמוד ולדרוש מהתורה עצמה היאך להתנהג, אלא מרב בלבד. וכן אינו יכול ללמוד מכל רב, אלא דווקא מרבו שהוא בן דורו וקרוב אליו. כך שנינו באבות (פ"א, מ"א): "משה קבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים, וזקנים לנביאים, ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה". הרי מבואר, שצורת העברת התורה מדור לדור נעשית רק על ידי מסירה מרב לתלמיד, וממילא זה אינו ייתכן אלא כשתלמיד מקבל מרבו והוא מרבו על פי הסדר עד יהושע ומשה רבינו.

נצייר זאת לעצמנו הלכה ולמעשה. אם

יצא, עמד רבי חייא ויצא, עמדו כולן ויצאו אחריו. למחרת, פגש רבי שמעון ברבי את רבי חייא, שאלו: "וכי אתה הוא שציערת לאבא?" השיבו רבי חייא: "חס ושלום, לעולם לא הייתי אוכל שום לפני בואי לבית המדרש, אלא יצאתי מבית המדרש בכדי לא לבייש את זה שאכל, שכיון שיראו כולם שיצאתי יצאו אף הם ולא יהיה ניכר מי הוא אוכל השום". ומבאר הגמרא, שרבי חייא למד הנהגה זו ממעשה שהיה ברבי מאיר, שבאה אשה לבית מדרשו ואמרה לו: "רבי, אחד מכם קדשני בביאה ועליו לישאני או לגרשני". ובכדי שלא לבייש את המקדש בביאה עמד רבי מאיר וכתב לה גט כריתות ונתן, כיון שראו זאת כולם עמדו וכתבו לה גט, נמצא שגם זה שקי-דשה גרשה ולא התבייש.

וביאר הגמרא, שרבי מאיר למד זאת מר מואל הקטן שעזב את מושב הבית דין, כפי המובא לעיל. ושמואל הקטן למד זאת, משכניא בן יחיאל (עזרא י, ב), שרצה שהעם יתוודו על שלקחו נשים נכריות וישבו בתשובה, עמד וכלל את עצמו בכלל כל אלו שלקחו נשים נכריות ואף שלא לקח אשה נכרית, בכדי שלא לבייש את האחרים. ושכניא בן יחיאל למד זאת ממה שמצינו ביהושע (יהושע ז, י-יא), שכיון שהקב"ה לא רצה להודיע מיהו החוטא הורה ליהושע להטיל גורלות בין כל ישראל על מנת שיוודע מיהו החוטא, ובכך יכללו כל ישראל בין כל החוטאים ולא יתבייש החוטא. ואפשרות שניה מעלה הגמרא, ששכניא בן יחיאל למד הנהגה זו ממה שמצינו (שמות טז, כח) במשה רבינו, שכשהוכיח הקב"ה את משה על שהעם עמדו ללקוט את המן בשבת, כלל את כולם אף שחטאו רק חלק מהעם.

והנה לכאורה הנהגה זו פשוטה היא מאד מסברא, וכל אחד מאותם אמוראים קדושים ודאי יכול היה להעלותה על דעתו במידותיו

ויאמר אם יבוא אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה (בראשית לב, ט).

איתא בגמרא בסנהדרין (לט, ב): "אמר רבי יצחק מפני מה זכה עובדיהו לנביאות מפני שהחביא מאה נביאים במערה שנאמר (מ"א יח, ג) 'ויהי בהכרית איזבל את נביאי ה' ויקח עובדיהו מאה נביאים ויחביאם חמשים איש במערה', מאי שנא חמשים איש, אמר רבי אלעזר מיעקב למד שנאמר 'והיה המחנה הנשאר לפליטה'".

והקשה המהרש"א (שם), משום מה הוכיח רחה הגמרא לבאר שעובדיהו למד זאת מי עקב, ולא ביארה שעשה זאת מסברת עצמו כדי שיהיו הנשואים לפליטה, וכפי שמצינו ביעקב עצמו שעשה זאת מסברת עצמו וללא שלמד זאת מאחר שהיה לפניו.

והנה איתא בגמרא בסנהדרין (יא, א), מעשה ברבן גמליאל הזקן שאמר: "השכימו לי למחר שבעה דיינים למקום מושב הבית דין". למחרת השכים רבן גמליאל, ומצא שמרנה דיינים שיושבים במקום מושב הבית דין. אמר: "מי שהגיע שלא ברשות שירד". עמד שמואל הקטן ואמר: "אני הוא שעליתי שלא ברשות, אולם לא בשביל לעבר את השנה עליתי אלא על מנת ללמוד הלכה למעשה איך לעבר את השנה". אמר לו רבן גמליאל: "שב בני שב, אכן ראויות כל השנים המעוברות להתעבר על ידך, אלא שאמרו חכמים אין מער ברין את השנה אלא על ידי דיינים שהוזמנו לשם כך, ומאחר שלא הוזמנת למושב בית דין זה, אינך יכול ליטול בו חלק". ומבאר הגמרא, ששמואל הקטן עצמו הגיע ברשות, אלא שאמר כך בכדי שלא לבייש את הדיין שהגיע שלא ברשות.

וכן מצינו ברבי שהיה יושב ודורש לתלמידיו והריח ריח שום. אמר, "מי שאכל שום

קנייבסקי שליט"א על דרך הלימוד, האם יכול ללמוד לעצמו, או שיכול ללמוד רק עם חברי תא וכפי שרגילים ללמוד בכל הישיבות. והשיב לו, שיכול ללמוד בעצמו אם רוצה בכך, אולם מכל מקום חייב לדבר בלימוד עם אחרים וכפי שרגילים ללמוד בישיבות הקדושות. שרק על ידי כך קונה את מעלת הלימוד בישיבה, וזוכה בקנין הגדול של 'שימושה'.

על ידי ניצול הזמן אפשר להספיק יותר

וראוי עוד להוסיף בזה, הנה בדורינו חסר כבוד תלמידי חכמים, אנחנו לוקים בחסרון באמונת חכמים ומעטים בלבד הגיעו למד רגת 'שימושה יותר מלימודה'. אמנם ב"ה לומדים טוב, ואף מחדשים חידושי תורה ונבחנו ב"ה, אולם מזלזלים בהספק. כשהיינו בחורים ושמענו שיעור מהגאון ר' נחום פר צוביץ זצ"ל, הספקנו בזמן חורף אחד שישים דף במסכת יבמות, ואילו בדורינו כל גדולי ישראל צועקים על כך חמס ואין עונה. מדוע כשיש לאדם בעיה ל"ע הוא רץ לגדולי ישראל לשאול מה לעשות, ואילו כאשר גדולי ישראל תובעים מהלומדים להספיק יותר אינו נותן את ליבו לדבריהם. אם עובדיהו למד מיעקב אבינו את אופן הנהגתו אנו צריכים ללמוד מאבותינו את דרכי הנהגותינו, והפתרון לכך הוא על ידי ניצול הזמן. רבותינו לא היו מפסידים רגע אחד מזמנם והיו חסים על כל שניה ושניה כמו על זהב, באם אדם ינצל את זמנו הוא יראה שאפשר להספיק הרבה יותר, והתיקון צריך לבוא מהבחורים עצמם שיבקשו שילמדו יותר מהר, ואולי זה ישפיע, אם קבוצה קטנה תקבל על עצמה להספיק יותר פשוט שזה ישפיע על כולם, אם יש יותר רצון וביקוש אין דבר שיכול לעכב את ההצלחה בלימוד, והקב"ה יעזור שבזכות קבלת עול תורה נזכה לגאולה השלימה בקרוב.

השני לא זכה לזה. כפי שמצינו במדרש רבה (קה"ר א, כח) שאלף בני אדם נכנסים למקרא ורק אחד מהם יוצא להוראה. וההבדל ביניהם, שהראשון שימש את רבו והשני בקרבו את מהותו של רבו, ולכך זכה להיות תלמיד דולה ומשקה, אולם השני שלא שימש את רבו אלא רק למד את תורתו של רבו, לא זכה להיות תלמיד, ולא זכה להעמיד תלמידים.

מי לנו גדול ממרן בעל הברכת שמואל זצוק"ל, אשר מפליג לתאר בספרו פעם אחר פעם את רוב ההערצתו למורו ורבו מרן הגר"ח סולובייצ'יק זצוק"ל, וגודל התבטלותו כלפיו, ופשוט שלכך זכה לעמקות בתורה באופן נפלא ביותר. ולא זו בלבד, אלא כיון שמשמש את רבו ומתבטל כלפיו, רבו זוכה לסייעתא דשמיא מיוחדת על מנת שיוכל להורות לו את דרכו ולהחכימו. וכפי שהראש ישיבה רבי חיים זצוק"ל תמיד היה אומר, שכל מה שהאדמורי"ם זוכים לרוח הקודש הוא מכיון שהחסידים מתבטלים בפניהם התבטלות מר חלטת.

מעטה מבואר היטב מדוע הוכרחה הגמרא לבאר שעובדיהו למד זאת מיעקב, שכן סברה הגמרא שעובדיהו שהגיע למדרגת נביא בר דאי לא עשה זאת על דעת עצמו אלא על פי 'שימושה של תורה', ולזה ביארה שלמד זאת מיעקב אבינו.

הוסיף בזה רבי חיים זצוק"ל ואמר, בזמנינו מעלת 'רבו' ניתנה לישיבה הקדושה. שימוש הישיבה פירושו של דבר להיות חלק מהישיבה, להתפלל תפילת שחרית בישיבה ולשמור על כל סדרי הישיבה, גם על סדרי הלימוד וגם על סדר מוסר. זהו שימוש הישיבה שיש בו מעלה גדולה יותר מלימודה, ורק מי שמדבק את עצמו להיות חלק מהישיבה יזכה לכתרה של תורה.

וכבר היה מי ששאל את הגאון רבי חיים

רואה אדם שהגרע"א פסק להלכה כצד אחד, ומאיך גדולי הדור כמרן הרב אלישיב שליט"א [זצוק"ל] ומרן הרב שטיינמן שליט"א הורו לנהוג אחרת, פשוט שחייב לשמוע להם ולא למה שפסק הגרע"א. שהרי מחוייב אדם לנהוג על פי הוראת גדולי הדור שבו הוא חי.

גדול שימושה יותר מלימודה

ונראה, שהעצה המועילה ביד התלמיד לדעת לכיון לדעת רבו, היא על ידי שימוש. כפי שמצינו בגמרא (ברכות ז, ב): "אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי, גדולה שיי מושה של תורה יותר מלימודה שנאמר (מ"ב ג, יא): "אלישיע בן שפט אשר יצק מים על ידי אליהו", 'למד' לא נאמר אלא 'יצק', מלמד שגדולה שמושה יותר מלימודה". לא זו בלבד, אלא מבואר בגמרא (שם מז, ב) שאפילו אם קרא ושנה את התורה כולה ומכל מקום לא שמש תלמידי חכמים, הרי הוא בכלל עם הארץ ואינו מצטרף לזימון.

והביאור בזה, ששימוש רבו גדול יותר מלימוד התורה מפיו, כי בעוד שב'לימודה' הוא לומד את תורתו של רבו בלבד, ב'שימושה' לומד הוא לא רק 'מה' רבו אמר, אלא אף 'למה' הוא אמר. מדוע במקום זה פסק כך ובמקום אחר פסק כך, ונמצא יורד לדעתו להבין דבר מתוך דבר, ולדעת להורות במקום אחר כפי שהיה מורה. מי שיודע לומר את דברי רבו בלבד עדיין לא הגיע למדרגת תלמיד, רק לאחר ששימש את רבו ועמד על דעתו, קנה לעצמו את הקניינים הפנימיים של רבו עד כדי שיודע להורות כפי דרכו, ואז הגיע למדרגת תלמיד.

לפעמים אפשר לראות שני בחורים שעסקו בתורה בישיבה באופן שווה ושניהם בעלי כשרון דומה, ומכל מקום אחד מהם זכה להעמיד תלמידים ולהרביץ תורה ברבים ואילו

The Middah of Eisanus

Harav Hagaon Yehuda Wagshal Shlita

Chazal tell us that we are obligated to learn from the actions of the Avos: כל אחד ואחד מישראל חייב לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי.

I would like to focus on one small point about that Avos that is relevant for every single person in his *avodas Hashem*. The Gemara (*Rosh Hashanah*) says that the month of Tishrei is called Yerach Ha'eisanim because that's the month that the *eisanei ha'olam*, the Avos Hakedoshim, were born. The Gemara explains that *eisanim* means "strong ones," but it doesn't explain how the strength of the Avos expressed itself.

The Rambam gives a hint as to the nature of this strength in *Hilchos Avodah Zarah*, where he traces how *avodah zarah* became prevalent. Adam Harishon, he says, had *emunah* in Hakadosh Baruch Hu, who spoke to him directly, and he passed that *emunah* on to his children. In the generation of his grandson Enosh, however, people began to reason that although Hakadosh Baruch Hu created the world, He handed control over it to the stars and constellations. Therefore, they preached, if a person needs something, he should turn to those stars and constellations, as "agents" of Hashem.

This belief spread far and wide, until eventually, almost everyone in the world began to worship the stars and constellations. Only a few individuals – Noach, Shem, Eiver – kept the original *mesorah* and continued believing in Hashem. *Emunah* was practically extinct, until Avraham Avinu discovered Hakadosh Baruch Hu in Creation and reasoned that since there is a Creator who supervises and controls everything, that obligates him to change his life – and the lives of others as well. Avraham Avinu then went and spread *emunah* to his family, and to the world.

In describing Avraham Avinu's achievements, the Rambam refers to him as *eisan zeh*, the strong one (...כיון שנגמל איתן זה התחיל לשוטט בדעתו...). What strength did Avraham display? Why not refer to him as the "wise one"?

Avraham Stood Alone

Avraham was called "Avraham Ha'Ivri" because he was on one side and the rest of the world was on the other side. His family was against him, his community was against him, the whole world was against him, yet he stood up for what he knew was right.

That's where the middah of *eisanus* comes in. To discern Hakadosh Baruch Hu and adopt the correct outlook was one thing, but to implement that outlook and take a stance that was at odds with the rest of the world was another.

Tzaddikim throughout the generations have possessed this middah as well. Besides their achievements in Torah and their perception of Hakadosh Baruch Hu, they utilized the middah of *eisanus* to act on what they knew was right.

For instance, Moshe Rabbeinu wanted to go into Eretz Yisrael even though Hakadosh Baruch Hu told him he can't go in, and because he felt it was the right thing for him to enter Eretz Yisrael, he davened to Hakadosh Baruch Hu 515 times, the gematria of ואתחנן. Were it not for Hakadosh Baruch Hu stopping him, he would never have stopped davening!

Why is that? Doesn't a person give up eventually? No, not an *eisan*. When an *eisan* believes that something is right, he'll never stop – he'll keep doing the same thing over and over again whether or not he's successful.

The Avos, and all the tzaddikim throughout history, displayed this middah of *eisanus*.

In this week's parashah, we see *eisanus* demonstrated by Yaakov Avinu, when he reached his ultimate *madreigah* while fighting with the *sar* of Eisav, and turned into Yisrael. At that point, the *passuk* tells us: וַיִּתֵּר יַעֲקֹב לְבָדּוֹ – Yaakov was left all alone. What does that mean?

Usually, when a person struggles with a *nisayon*, he is helped and propelled forward by his environment. He has obligations to his family

and community, he belongs to a society and a framework, and that helps him to withstand the *nisayon*. When Yaakov Avinu faced the *sar* of Eisav, however, he was alone; he had no help from anyone else. All that could help him succeed in this *nisayon* was his inner strength, his *eisanus*. That middah of *eisanus* enabled him to triumph, and only with that middah can a person succeed.

When There's Nothing to Rely On

We are living in the era of *ikvesa d'Meshicha*, and Chazal (at the end of *Sotah* and also in *Sanhedrin* 97a) say that in this era, many things will deteriorate. To name a few: *וחכמת הסופרים תסרה ויראי חטא ימאסו ופני הדור כפני כלב והאמת נעדרת*. In short, all of the foundations that a Yid relied on in his Yiddishkeit are falling apart. The Mishnah there ends with the words: *ועל מה יש לנו להשען על אבינו שבשמים*: *What do we have to rely on? Only on our Father in Heaven.*

On the surface, these last words sound like a consolation: everything will fall apart, except our faith in Hashem. Rav Chaim Volozhiner says, however, that this, too, is a curse of *ikvesa d'Meshicha*. Before Moshiach comes, things will be so confusing that there will be zero to rely on: not

societal norms, not our chinuch... We will only be able to rely on Hakadosh Baruch Hu, and that's part of the darkness of *ikvesa d'Meshicha*.

How are we supposed to manage in such a situation, where all the things that we used to be able to rely on for *chizuk* are not there? How are we supposed to cope with our *nisyonos*?

The answer is that we have to look at the Avos: *מתי יגיעו מעשי למעשה*: אבותי. We have to be *eisanim*; we have to muster the inner strength. That's the *מעשה אבות סימן לבנים*. Yaakov Avinu had to reach inside of himself for this middah of *eisanus* when he was left by himself, and that's how he triumphed over the *sar* of Eisav and achieved his *sheleimus*, becoming Yisrael. Similarly, in this dark time of *ikvesa d'Meshicha*, when there is no one and nothing to support us in our battle, the only way we can get through it is by following the example of the Avos and displaying the middah of *eisanus*.

We need to have our *hashkafos* straight, but when we find ourselves in a place without support, where we're all alone, *hashkafah* is not enough. We need to have the middah of *eisanus*, too, and follow in the path of the *eisanei ha'olam*. Then, with Hashem's help, we can triumph in the *nisyonos* of: *וַיִּתֵּן יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ*.

This week's Bishvilei Haparsha is sponsored by
Binyomin Radner

347-263-1069